

Jalkaväenkenraali Jaakko Sakari Simelius
13. 11. 1900—18. 5. 1985

Kunniajäsenemme jalkaväenkenraali Sakari Simelius oli erittäin elinvoimainen ja osallistuva aina viimeisiin elinvuosiinsa asti. Hänen henkinen vireytensä ei koskaan pettänyt ja hän keskusteli mielellään ja asiantuntevasti rakkaimmasta harrastuksestaan maanpuolustuksesta.

Sakari Simelius tunnettiin kaikkien alaistensa keskuudessa rauhallisena, harkitsevana, oikeamielisenä ja tarmokkaana esimiehenä. Rauhallisuutta ja harkitsevuutta ulkopuoliset saattoivat pitää jopa värittömyytenäkin, mutta ne vaikuttivat ratkaisevasti ”Simeliuksen ajan” puolustusvoimien nousujohteiseen kehittymiseen.

Sakari Simeliuksen sukujuuret johtavat Pohjanmaalle, joten hän jo äidinmaidossaan imi itseensä isänmaallisuuden, vakavan suhtautumisen elämään ja myös arvannon uskonnollisiin kysymyksiin. Siten olikin luonnollista, että nuori Sakari Simelius liittyi jo poikasena paikalliseen suojeluskuntaan ja oli seitsemäntoistavuotiaana mukana vapaussodassa osallistuen mm. Tampereen ja Viipurin valtauksiin.

Vapaussodan päätyttyä Simeliuksen mieli paloi halusta päästä palvelemaan isänmaata puolustusvoimien riveissä. Niinpä hän hakeutui Viipurin Upseerikokelaskursille valmistuen upseerikokelaaksi. Myöhemmin hän suoritti ns kuuntelu-upseerina Kadettikoulun tutkinnon. Sotakorkeakoulun Simelius kävi myöhäisessä vaiheessa. Itse hän kuitenkin oli sitä mieltä, että silloin hän oli kypsempi ja ymmärsi kokonaisuuksia ja laajoja asioita helpommin kuin ehkä vuosia aikaisemmin. Sotakorkeakoulu tarvitsikin hänen perustuvaa työpanostaan sotien jälkeen, jolloin hän toimi koulun johtajan apulaisena. Siinä vaiheessa tehtävä oli merkittävä, sillä sotien kokemukset oli koottava yhteen nimenomaan taktiikan alalla. Olihan joissain yhtymissä ja joukoissa-kin ikioma taktiikkansa riippuen sen komentajan sotakokemuksista ja mieltymyksistä. Sakari Simeliuksen johdolla laadittiin mm. Upseerin käsikirja, joka kolmiosaisena oli liki vuosikymmenen verran jokaisen kouluttajan ja johtajan tärkein lähde-teos. Tämänkin työn hän toteutti määrätietoisesti ja peräänantamattomasti.

Talvi- ja jatkosotien taisteluissa Sakari Simelius osoitti olevansa luja komentaja. Talvisotaan hän lähti 4.D:n huoltopäällikkönä, mutta kohta taistelujen alettua divisioonan komentaja havaitsi huoltopäällikkönsä pätevyyden ja niinpä hän siirtyi divisioonan esikuntapäälliköksi. Tässä tehtävässä Simelius palveli sodan loppuun Viipurinlahden vaikeiden taistelujen aikana.

Jatkosodan alkaessa everstiluutnantti Sakari Simelius oli VII Armeijakunnan esikuntapäällikkö, joka kenraaliluutnantti Woldemar Hägglundin alaisuudessa johti menestyksekkäitä taisteluja Itä-Karjalassa. Asemasodan aikana hänestä tuli JR 4:n eli ”Punamustarykmentin” komentaja. Nopeasti eversti Simelius voitti miestensä luottamuksen ja kunnioituksen, ja rykmentti taisteli sodan päättymiseen asti kiitoksen ansaitsevalla tavalla. Osoituksena Simeliuksen ja hänen rykmenttinsä henkilöstön välisestä erinomaisesta ja läheisestä suhteesta mainittakoon komentajan tukemana perustettu puolivirallinen ”punamustarykmentin veljesvastuu” -niminen yhteisö. Veljesvastuu on keräyksillä ja jäsenmaksuilla kartuttanut rahastoaan, niin että se on voinut jakaa avustuksia vaikeuksiin joutuneille rykmentin aseveljille. Rykmentin yhteisiin kokoontumisiin komentaja pyrki aina menemään mukaan, ja hän oli niissä arvostettu kunniavieras. Toimittuaan sodan jälkeen rykmentin komentajana ja Sotakorkeakoulun johtajan apulaisena Simelius sai uuden haasteen: hänet määrättiin Taistelukoulun johtajaksi, missä tehtävässä hän vaikutti upseerien taktilliseen ajatteluun. Kuitenkin jo runsaan vuoden kuluttua Simelius määrättiin 3. Divisioonan komentajaksi kenraalimajurin arvolla.

Jakaväen tarkastajaksi vuonna 1955 nimitettynä Sakari Simelius havaitsi olevansa tilanteessa, jolloin puolustusvoimat oli toipumassa sotien jälkeisestä laaksonpohjasta. Paljon oli tehtävä työtä, jotta jalkaväki voitaisiin sopeuttaa ajan vaatimuksia vastaavaksi meikäläisten mahdollisuuksien puitteissa. Tapahnutun valtava tekninen kehitys toisaalta ja niukka puolustusbudjetti toisaalta olivat vakavana haasteena, johon Simelius epäroimättä tarttui.

Jalkaväen tarkastaja kiteytti itse ajatuksensa seuraavasti: ”Meidän on kehitettävä sellainen taktiikka ja taistelutapa, joka ottaa maastostamme kaiken hyödyn irti. Jalkaväen on pystyttävä liikkumaan vaikeassakin maastossa joustavasti ja salaamaan liikkeensä iskien metsän suojaavasta syleilystä voimakkaasti ja yllättäen kuin haukka saaliinsa kimppuun. Niinpä päähuomio on kiinnitettävä maastokelpoisen, keveän ja ketterän, mutta tulivoimaisen jalkaväen luomiseen.” Tämän analyysin seurauksena

Sakari Simelius keskitti kaiken tarmonsensa jalkaväen iskuportaan aseistuksen uusimiseen. Toiminta johtikin vähitellen siihen, että suomalainen taistelija aseistettiin rynnäkkökiväärillä, tosin hitaasti ja lopullisesti vasta Simeliuksen ajan jälkeen. Näyttämölle astuivat myös kevyt konekivääri sekä kevyt ja raskas sinko.

Puolustusvoimain komentajana jalkaväenkenraali Sakari Simeliuksen työ keskityi erittäin voimakkaasti taisteluksi rahasta. Materiaaliostot Neuvostoliitosta saatiin käyntiin käyttäen hyväksi tavaraluottoa. Tarkoin pyrittiin noudattamaan puolueettomuutta siten, että ostoja tehtiin myös länsimaista. Simelius kuitenkin näki, että tätä kautta ei pystytä poistamaan puutteita riittävän nopeasti. Hän pyrkikin saamaan aikaan erityisen ohjelman puolustusvoimien kehittämiseksi. Perustelut ohjelmalle olivat yksinkertaiset ja vaikuttavat: puolustusvoimien suunnitelmallinen kehittäminen ei ollut mahdollista ilman pitkän tähtäyksen ohjelmaa. Muussa tapauksessa eletään vain kädestä suuhun. Sitkeästi Simelius ryhtyi taivuttamaan poliitikkojen mieliä eikä antanut periksi selvistäkään neuvottelutappioista huolimatta. Peräänantamattomasti hänen johdollaan laadittiin aina uusi ehdotus entisen hylkäämisen jälkeen. K-ohjelmaan liittyi myös yritys saada aikaan perushankintalaki, mutta sekään ei läpäissyt päätöksentekijöiden muuria, vaikka tilanne näytti jo eräässä vaiheessa olevan ”viittä vaille”. Kampppailussa Simelius kuitenkin saavutti osavoiton, joka merkitsi puolustusvoimien kehittäiselle positiivista askelta. Budjetin perusteluihin alettiin merkitä osaohjelmia muutamiksi vuosiksi eteenpäin. Periaatteessa oli päästy lähes samaan lopputulokseen, vaikka käytännössä se ei vastannutkaan perushankintalakia.

Erittäin merkittävää Suomen puolustusvoimille oli Sakari Simeliuksen uurastus Pariisin rauhansopimuksen ns. ohjuspäälän tulkitsemiseksi siten, että Suomelle sallittiin puolustukselliset ohjukset. Simelius toteasi, että puolustusvoimat joutuu kestävämpään asemaan, ellei teknisen kehittymisen myötä sallita esim. panssaritorjunta- ja ilmatorjuntaohjuksia. Vaikka jo näytti siltä, että aivan positiiviseen lopputulokseen ei voida päästä, Simelius ei hellittänyt. Hänen sinnikkäiden ponnistelujensa tuloksena puolustusvoimilla on tänään em. ohjuksien lisäksi myös meritorjuntaohjuksia.

Tietenkin jalkaväenkenraali Sakari Simelius oli mieleltään mitä suurimmassa määrin myös kouluttaja. Hän kiinnittikin erittäin voimakkaasti huomiota koulutukseen, jonka valtakunnallinen muoto, maanpuolustuskorkeakoulu aloitettiin hänen läpi ajamana. Tätä merkittävää koulutusalueen valtausta on pidettävä suorastaan historiallisena tekona.

Tarkastellessaan omaa komentajakauttaan Sakari Simelius sanoi, että vaikka hän ei saavuttanutkaan tavoitettaan materiaalityöntekijöiden suhteen, oli päättäjäportaassa luotu pohja ja ymmärtämys myöhemmää suotuisaa kehitystä varten.

Kuten edellä on jo todettu, Simeliuksen erityisen mielenkiinnon kohteena ”kentällä” oli koulutus. Tähän hän kiinnitti huomiota myös virkansa ulkopuolella. Vuodet 1948—1955 seuran johtokunnan aktiivisena jäsenenä, vuodet 1955—1960 seuran johtokunnan varapuheenjohtajana ja vuodet 1966—1970 seuran vastuullisena puheenjohtajana osoittavat, että hän piti useiden kaikkinaista kouluttamista, myös tutkimuksen ja muun tieteellisen toiminnan alalla, erittäin tärkeänä. Simeliuksen poikkeuksellisen pitkän vapaaehtoinen työ seuran piirissä arvostettiin niin korkealle, että hänet vuonna 1971 vuosikokouksessa kutsuttiin seuran yhdeksänneksi kunniajäseneksi. Simelius ei itse ollut varsinaisen tutkijan, mutta hän arvosti tutkimusta ja toimi myös tehokkaasti sen tukemiseksi ja edistämiseksi.

Omalta vaatimattomalta osaltani voin todeta, että työskennellessäni jalkaväenkenraali Sakari Simeliuksen kanssa läheisessä yhteistyössä parin vuoden ajan hänen viimeisinä elinvuosinaan, opin hänessä tuntemaan kelpo sotilaan lisäksi myös lämpimän ja syvästi ajattelevan ihmisen, joka paneutui perusteellisesti esillä olevaan tehtävään. Hän kiteytti ajatuksensa maanpuolustuksesta sanoihin: ”Suomi on puolustamisen arvoinen maa, ja olen myös varma siitä, että sen kansa haluaa maataan puolustaa.”

Martti Sinerma